

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Jméno diplomanta/diplomantky:	Lucie Arendacká
Téma práce:	Právo a lidské tělo: tělesná autonomie queer osob
Rozsah práce:	
Datum odevzdání práce:	

1. Aktuálnost (novost) tématu

Ve světle rostoucí konzervativní vlny antigender hnutí se ve světě i v České republice upíná pozornost k otázkám týkajícím se práv LGBT+ komunity. Tento boj není jenom o manželství stejnopohlavních párů či úřední změně pohlaví, ale o základní práva a autonomii queer lidí, zejména trans a intersex jedinců. Autorka zaměřuje na problematiku tělesné autonomy queer lidí v kontextu právní regulace a konstrukce pohlaví/genderu. Vychází přitom z feministické a queer teorie, která má politický rozměr a nabízí alternativu k tradičním normám a hierarchiím. Důraz je kladen na antiasimilační přístup queer hnutí, které se staví proti útlaku a hierarchizaci společnosti, a to nejen v oblasti genderu a sexuality, ale i ve vztahu k tradiční rodině. Autorka kriticky zkoumá, jak právní úprava ovlivňuje život queer lidí a jak se promítá konstrukce pohlaví/genderu v právním rámci. Zvláštní pozornost věnuje nuceným zásahům do těl trans jedinců a intersex dětí, a také možnostem tělesného rozhodování, které jsou ovlivňovány společenskými normami a diskriminací.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Autorka si vybrala mezioborový přístup k tématu, přičemž propojuje teoretické koncepty s konkrétními příklady z politického dění. Autorka si neklade za cíl pouze shrnout existující poznatky, ale rovněž přispět k hlubšímu porozumění problematice a nabídnout nové perspektivy. Autorka prokazuje svou schopnost kritického myšlení a schopnost analyzovat složité a kontroverzní téma.

Téma práce se zabývá současnou konzervativní vlnou a antigender hnutím, které se snaží omezit práva queer lidí a prosazovat tradiční hodnoty spojené s nukleární rodinou a heterosexuálním manželstvím. V rámci České republiky se tato problematika projevuje zejména v boji o práva stejnopohlavních párů, možnosti úřední změny pohlaví a ratifikaci Istanbulské úmluvy. Kromě toho se práce zaměřuje na omezení tělesné autonomy queer lidí v kontextu právní regulace genderových kategorií.

Autorka se opírá o feministickou a queer teorii, které mají politický rozměr, a v práci se snaží kriticky rozebrat zachování tělesné autonomy queer lidí a vliv konstrukce genderu v právu. Zvláštní pozornost je věnována postavení trans a intersex osob, které nejvíce zaznamenávají dopad těchto právních a sociálních kategorií a norem. Práce se dále zaměřuje na genderově inkluzivní vyjadřování a vytváření nových jazykových prostředků pro inkluzi nebinárních osob. Struktura práce je rozdělena do dvou částí: první se zabývá teoretickými koncepty feministické a queer teorie, zatímco druhá část se soustředí na právní regulaci tělesné autonomy a kategorií pohlaví/genderu.

Autorka navrhuje reformu pojetí pohlaví/genderu v právním řádu směrem k respektu k diverzitě lidské existence a tělesné autonomii. Předkládá možnost úplného odstranění registrace pohlaví/genderu jako nenormativní varianty, která by podpořila možnost podrývat genderový řád. Limitací práce může být nedostatečné prozkoumání praktických otázek spojených s odstraněním úřední registrace pohlaví a téma

potenciálního odškodnění za nedobrovolné lékařské zákroky, které by mohly být předmětem dalšího výzkumu. Celkově je práce zaměřena na kritické zkoumání zachování tělesné autonomy queer lidí a vlivu konstrukce genderu v právním řádu, s důrazem na inkluzivní a nenormativní přístup k těmto otázkám.

Použité metody jsou dobře zvoleny a umožňují systematickou analýzu a interpretaci dostupných dat. Práce je důkladná a prokazuje schopnost autorky samostatně přemýšlet a formulovat vlastní argumenty. Mimo to autorka pracuje s širokým spektrem odborné literatury.

3. Formální a systematické členění práce

Práce je důkladně strukturovaná a zpracována na nadprůměrně vysoké úrovni, jak formálně, tak logicky.

Teoretická část:

První část práce se zaměřuje na feministickou a queer teorii, která poskytuje základní rámec pro porozumění problematice. Zahrnuje diskusi o paradigmatu feministické politiky, fluiditě queer přístupů a antiasimilačním snahám. Dále se věnuje konstrukci pohlaví a genderu ve společnosti, zejména s ohledem na trans a intersex kategorie. Závěrem teoretické části je diskuse o aktuálních názorových opozicích vůči tělesné autonomii queer lidí.

Praktická část:

Druhá část se zabývá právními a praktickými otázkami tělesné autonomie, přičemž se zaměřuje na dopad práva na trans a intersex osoby. Obsahuje diskusi o omezeních tělesné autonomie queer lidí, jako jsou nucené zásahy do těla, a zkoumá možnosti, které brání jednotlivcům v přístupu k tělesným zásahům. Závěrem praktické části je reflexe možností reformy pojetí pohlaví/genderu v právu, s cílem dosáhnout větší svobody a respektu k diverzitě lidské existence. Celkově je práce systematicky strukturovaná a obsahuje důkladnou analýzu problematiky tělesné autonomy queer lidí v kontextu právní regulace a společenských kategorií pohlaví/genderu. Autorka cituje relevantní teoretické koncepty a reflektuje vlastní postavení a zkušenosti vůči tématu. Text je dobře organizovaný a jasně prezentuje hlavní body zkoumání.

Po formální stránce je práce bezvadná.

4. Vyjádření k práci

Tato práce nabízí hluboký a kritický pohled na současnou problematiku tělesné autonomy queer lidí v kontextu právní regulace, genderových normativů a konzervativních tendencí v globalizovaném prostředí. Práce se věnuje různým aspektům omezování práv a autonomie queer jedinců, zejména pak trans a intersex osob, a zkoumá jejich odraz v právním řádu a společenských normách.

Začátek práce představuje aktuální situaci, ve které se nachází LGBT+ komunita, a identifikuje hlavní cíle konzervativních hnutí, která se snaží omezit práva queer osob a posílit tradiční genderové normy. Tato část nabízí kontext pro další analýzu právních otázek týkajících se tělesné autonomy a genderové identity.

Dále se práce zaměřuje na feministickou a queer teorii, které poskytují teoretický rámec pro zkoumání tělesné autonomy v právním kontextu. Důraz je kladen na antiasimilační přístup queer teorie a její odpor vůči tradičním genderovým normám. Práce se také zabývá konstrukcí pohlaví a genderu ve společnosti a jejich dopadem na životy queer osob.

V další části se práce podrobněji zabývá právní regulací tělesné autonomy queer osob, zejména trans a intersex jedinců. Jsou zde popsány různé praktické i legislativní otázky, jako je podmíněnost úřední změny pohlaví kastrací nebo hormonální terapií, a problematika normalizačních zákroků u intersex dětí. Práce zdůrazňuje, že současný právní rámec často omezuje tělesnou autonomii queer osob a podporuje binární a normativní pojetí pohlaví a genderu.

V závěru práce se diskutuje možnosti reformy právního pojetí pohlaví a genderu s cílem respektovat diverzitu lidské existence a posílit tělesnou autonomii queer osob. Navrhuje se odstranění úřední registrace pohlaví nebo přechod k flexibilnějšímu modelu, který by umožnil queer lidem větší svobodu a respektoval jejich autonomii.

Celkově lze konstatovat, že tato práce poskytuje hluboký a komplexní pohled na problematiku tělesné autonomy queer osob v kontextu právní regulace a genderových normativů. Nabízí analýzu současné situace a diskutuje možnosti budoucích reformních kroků směřujících k větší rovnosti a svobodě pro LGBT+ komunitu.

Otázky, které vznikají v souvislosti, jsou mnohé:

Jak byste odpověděla na názor, že antigenderové hnutí je pouze reakcí na změny ve společnosti a snahou chránit tradiční hodnoty, nikoli útokem na práva queer komunity?

Jaké jsou možné námitky vůči tvrzení, že genderová regulace a úřední pojetí pohlaví jsou nutná pro zachování společenské stability a právní jasnosti?

Kritici tvrdí, že odstranění úřední registrace pohlaví by mohlo vést k praktickým problémům v oblasti zdravotnictví, identifikace osob, nebo sociálního zabezpečení. Jak byste na toto tvrzení reagovali?

Existují-li právní normy týkající se tělesné autonomy a genderové identifikace, jak by měly být upraveny, aby respektovaly práva queer lidí a zároveň zajišťovaly právní jasnost a ochranu pro všechny?

Práci hodnotím jako výbornou.

Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Ano
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Téma je zpracováno samostatně.
Logická stavba práce	Vynikající

Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Elegantní práce se zdroji, sebevědomá práce s cizojazyčnými texty.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Na vysoké úrovni.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Bez připomínek.
Jazyková a stylistická úroveň	Bez připomínek.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Otázky k ústní obhajobě uvádím výše.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně.

V Praze dne 27. 3. 2024

Petr Agha